

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΤΜΗΜΑ V

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 9 Νοεμβρίου 2017, με την ακόλουθη σύνθεση: Μαρία Βλαχάκη, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Τμήματος, Κωνσταντίνα Ζώη και Αγγελική Μυλωνά, Σύμβουλοι, Νικολέτα Ρένεση και Χριστίνα Κούνα (εισηγήτρια), Πάρεδροι, που μετέχουν με συμβουλευτική ψήφο.

Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας: Παραστάθηκε ο Αντεπίτροπος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, Κωνσταντίνος Τόλης, ως νόμιμος αναπληρωτής του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας, ο οποίος είχε κώλυμα.

Γραμματέας: Ιωάννα Ευθυμίου, γραμματέας του V Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Για να δικάσει την κατατεθείσα στην Υπηρεσία Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου στο Δήμο ... στις 19.2.2016 (αριθμ. βιβλ. δικογρ.: .../2016) έφεση της – ... κατοίκου ... (... ..), η οποία παραστάθηκε δια της πληρεξουσίας δικηγόρου της Δανάης Τιμίνη (ΑΜ 3339 ΔΣΘ),

κατά του Ελληνικού Δημοσίου, που εκπροσωπείται από τον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε δια του Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Παναγιώτη Λαμπρόπουλου,

κατά της .../2015 καταλογιστικής πράξης του Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου στο Υπουργείο Υγείας.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε :

Την πληρεξούσια δικηγόρο της εκκαλούσας, η οποία ζήτησε την παραδοχή της έφεσης.

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψή της.
Και

Τον Αντεπίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος πρότεινε την απόρριψη της έφεσης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη.

Αφού μελέτησε τη δικογραφία

Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο και

Αποφάσισε τα ακόλουθα:

I. Με την ένδικη έφεση ζητείται, κατ' εκτίμηση του περιεχομένου της, η ακύρωση άλλως η μεταρρύθμιση της .../25.11.2015 πράξης του Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου στο Υπουργείο Υγείας και η μείωση του καταλογισθέντος σε βάρος της εκκαλούσας συνολικού ποσού 3.950,05 ευρώ (1.316,68 ευρώ για κύρια οφειλή, πλέον 2.633,37 ευρώ ως νόμιμες προσαυξήσεις). Το ποσό αυτό φέρεται ότι οφείλει να καταβάλει αφενός λόγω μη εμπρόθεσμης καταβολής της συμμετοχής της στις δαπάνες νοσηλείας στο εξωτερικό του τέκνου της, στα έξοδα μετάβασης και επιστροφής εκείνης ως συνοδού και στα έξοδα εξωνοσοκομειακής φαρμακευτικής περίθαλψης και αφετέρου λόγω μη επιστροφής του αδιάθετου ποσού αγοράς εισιτηρίων. Προς κάλυψη των οικείων εξόδων είχαν εκδοθεί τα ... και ..., οικονομικών ετών 1993 και 1994 αντίστοιχα, χρηματικά εντάλματα προπληρωμής (Χ.Ε.Π.) με ημερομηνία απόδοσης λογαριασμού την 30^η Ιουνίου 1995. Η ένδικη έφεση, για την οποία καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο (με τα ..., ... Σειράς Α' ειδικά έντυπα παραβόλου του Δημοσίου), έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα και νομότυπα και επομένως είναι τυπικά δεκτή και πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω στην ουσία.

II. Α. Από το συνδυασμό των διατάξεων α) των άρθρων 100 παρ. 1, 102 παρ. 2, 150 παρ. 1-3, 152 του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143) που ίσχυε κατά το χρόνο εκδόσεως της καταλογιστικής πράξεως (άρθρα 38, 40, 54 και 56 του νόμου 2362/1995 περί Δημοσίου Λογιστικού που ίσχυε προγενέστερα), καθώς και β) των άρθρων 56 παρ. 1, 4, 7, 8 του ν. 4129/2013 «Κύρωση του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο (Α' 52/28.2.2013) και γ) των άρθρων 2 παρ. 1, 5, 7, 8, 11 και 3 παρ. 1, 2 του π.δ. 136/1998 «Περιορισμοί έκδοσης Χρηματικών Ενταλμάτων Προπληρωμής και ευθύνες υπολόγων» (Α' 107), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 44 του ν. 2362/1995 περί Δημοσίου Λογιστικού και εξακολουθεί να ισχύει δυνάμει της μεταβατικής διάταξης του άρθρου 177 του ν. 4270/2014, συνάγεται, μεταξύ άλλων, ότι: με το χρηματικό ένταλμα προπληρωμής (Χ.Ε.Π.) τίθεται ορισμένο χρηματικό ποσό στη διάθεση του ορισθέντος με απόφαση του διατάκτη υπολόγου, με την υποχρέωση να το χρησιμοποιήσει για το σκοπό που έχει οριστεί από τον διατάκτη επιδεικνύοντας, σχετικά με τη φύλαξη και την εξασφάλιση γενικά του προϊόντος του εντάλματος, την ίδια επιμέλεια που καταβάλλει κατά το χειρισμό των προσωπικών του υποθέσεων, και να αποδώσει λογαριασμό μέσα σε ορισμένη προθεσμία, υποβάλλοντας τα νόμιμα δικαιολογητικά, για τη νομιμότητα και πληρότητα των οποίων ευθύνεται για αμέλεια, και επιστρέφοντας το τυχόν

αδιάθετο υπόλοιπο αυτού. Τα δικαιολογητικά αυτά, ύστερα από τον προέλεγχο τους από την υπηρεσία του διατάκτη, διαβιβάζονται στην οικεία Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου, η οποία μετά από έλεγχο εκκαθαρίζει τη δαπάνη και αποστέλλει τα δικαιολογητικά στο Ελεγκτικό Συνέδριο για την απαλλαγή του υπολόγου. Σε περίπτωση δε πληρωμής μη νόμιμων δαπανών από τον υπόλογο Χ.Ε.Π. ή μη εμπρόθεσμης επιστροφής του αδιάθετου υπολοίπου αυτού, αυτός καταλογίζεται, με πράξη του αρμόδιου Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με το αντίστοιχο ποσό του εντάλματος προπληρωμής, το οποίο συνιστά έλλειμμα στη διαχείρισή του, καθώς και με εκείνο των νομίμων προσαυξήσεων, εφόσον η πληρωμή οφείλεται σε δόλο ή βαριά αμέλεια αυτού.

II. Β. Με τις διατάξεις των άρθρων 1, 2, 3 παρ. 3 και 6, μεταξύ άλλων, του β.δ/τος 665/1962 «Περί της Υγειονομικής περιθάλψεως των τακτικών δημοσίων πολιτικών υπαλλήλων, των πολιτικών και στρατιωτικών συνταξιούχων, των μελών των οικογενειών αυτών κ.λπ.» (Α' 167), το οποίο εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων του τότε ισχύοντος Υπαλληλικού Κώδικα (άρθρο 85 του ν. 1811/1951 σε συνδυασμό με τα άρθρα μόνον του ν. 2975/1954 -Α' 53- και 2 παρ. 1 του ν.δ/τος 3975/1959-Α' 196), και εξακολουθεί να ισχύει, θεσπίζεται, στο πλαίσιο της παρεχόμενης από το Δημόσιο, ως ασφαλιστικού φορέα των υπαλλήλων καθώς και των πολιτικών και στρατιωτικών συνταξιούχων αυτού, υγειονομικής περίθαλψης σ' αυτούς και στα μέλη της οικογένειάς τους, υποχρέωση συμμετοχής, βάσει του προβλεπόμενου στις διατάξεις αυτές ποσοστού συμμετοχής των ιδίων (των υπαλλήλων ή συνταξιούχων) στις δαπάνες εξωνοσοκομειακής φαρμακευτικής περιθάλψεως και νοσηλείας των μελών της οικογένειάς τους στο εξωτερικό. Ειδικότερα, ως δαπάνες νοσηλείας, επί των οποίων υπολογίζεται συμμετοχή, νοούνται τα έξοδα νοσηλείας του ασθενούς σε νοσοκομείο ή κλινική, οι αμοιβές των ιατρών, το αντίτιμο των αναλωθέντων φαρμάκων, η δαπάνη των παρακλινικών εξετάσεων, καθώς και τα οδοιπορικά έξοδα και τα έξοδα διαμονής σε ξενοδοχείο του τυχόν, λόγω της σοβαρότητας της κατάστασης του ασθενούς, εγκριθέντος συνοδού (V Τμήμα 1727/2009).

II. Γ. Περαιτέρω, από το συνδυασμό των προαναφερόμενων διατάξεων του ν. 4270/2014 (παρ. II. Α.) με τις ανωτέρω διατάξεις του β.δ/τος 665/1962 συνάγεται ότι ως αχρεώστητη πληρωμή νοείται και η πληρωμή από τον υπόλογο χρηματικού εντάλματος προπληρωμής του μέρους εκείνου των δαπανών νοσηλείας στο εξωτερικό μέλους της οικογένειας, δημοσίου υπαλλήλου ή συνταξιούχου, που βαρύνει τον

τελευταίο ως ποσοστιαία συμμετοχή του σ' αυτές, σύμφωνα με τις προεκτεθείσες διατάξεις του β.δ/τος 665/1962. Στην περίπτωση αυτή ο υπόχρεος σε συμμετοχή υπάλληλος ή συνταξιούχος εξομοιούται προς αχρεωστήτως λαβόντα για το ποσό της δαπάνης που αναλογεί στη συμμετοχή του, δοθέντος ότι αυτό, αν και δεν καταβλήθηκε σε αυτόν απευθείας από τον υπόλογο, δαπανήθηκε όμως από τον τελευταίο για λογαριασμό του, προς εξόφληση της οφειλής του έναντι του νοσηλευτικού ιδρύματος της αλλοδαπής, όπου νοσηλεύθηκε το μέλος της οικογενείας του, καθώς και για την κάλυψη των τυχόν εξόδων μετάβασης και διαμονής του ιδίου ως συνοδού. Η εξόφληση της οφειλής αυτής, αν δεν πραγματοποιείται με τον τρόπο αυτό, προς εξυπηρέτησή του, από τον υπόλογο, θα έπρεπε να γίνει από τον ίδιο με απευθείας ισόποση καταβολή προς το αλλοδαπό Ίδρυμα νοσηλείας και, στην περίπτωση συνοδού, στην αεροπορική εταιρεία και το ξενοδοχείο. Συνεπώς, καταλογίζεται σε βάρος του υπόχρεου συμμετοχής το ποσό που, όπως προκύπτει από τα νόμιμα δικαιολογητικά, καταβλήθηκε προς όφελός του δια του υπολόγου του Χ.Ε.Π., εφόσον δεν εκπληρώσει έγκαιρα την υποχρέωσή του να το επιστρέψει οικειοθελώς στο δημόσιο ταμείο (Ολομέλεια Ελ. Συν. 24/1975, 1329/1986, I Τμήμα 899/1982, 208/1985, V Τμήμα 586/2018, 852/2016, 653/2000, 1030/1999). Η σχετική αξίωση του Δημοσίου, ελλείπει άλλης ειδικής διάταξης, υπάγεται στη γενική εικοσαετή παραγραφή από το χρόνο δημιουργίας του ελλείμματος, η δημιουργία του οποίου στην περίπτωση αυτή συμπίπτει με την ημερομηνία απόδοσης λογαριασμού, η οποία προσδιορίζεται κατά την έκδοση του Χ.Ε.Π. (V Τμήμα 852/2016). Περαιτέρω, με την καταλογιστική απόφαση που εκδίδεται σε βάρος του υποχρέου συμμετοχής δημοσίου υπαλλήλου ή συνταξιούχου, ως αχρεωστήτως λαβόντος, μη νομίμως επιβάλλονται προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής, καθόσον, σε αντίθεση με τους υπολόγους, αντίστοιχη επιβάρυνση δεν προβλέπεται για τους αχρεωστήτως λαβόντες (Πρακτ. Ολομ. Ελ. Συν. 27¹⁵ Συν./6.10.1982, V Τμήμα 852/2016, 4430/2013, I Τμήμα 2245/2012, IV Τμήμα 1551/2008, 1140/2002, VII Τμήμα 2841/2010).

III. Στην υπό κρίση υπόθεση, από το σύνολο των στοιχείων του φακέλου αποδεικνύονται τα ακόλουθα:

Με την .../9.7.1993 απόφαση του Υπουργού Υγείας Πρόνοιας και Κοινων. Ασφαλίσεων εγκρίθηκε η μετάβαση για νοσηλεία στο εξωτερικό (...) του υιού της εκκαλούσας Με την .../12.7.1993 υπουργική απόφαση εγκρίθηκε σχετική πίστωση ποσού 2.500.000 δρχ. για την πληρωμή των δαπανών νοσηλείας, καθώς και μετάβασης στο εξωτερικό και επιστροφής του ασθενούς και ενός συνοδού και με την

.../11.10.1994 απόφαση εγκρίθηκε συμπληρωματική πίστωση ύψους 2.500.000 δρχ. για τις δαπάνες νοσηλείας. Στη συνέχεια εκδόθηκαν στο όνομα της Τράπεζας ... α) το .../1993 Χ.Ε.Π. ποσού 2.500.000 δρχ. για την κάλυψη των δαπανών νοσηλείας και των δύο αεροπορικών εισιτηρίων τουριστικής θέσης διαδρομής ... – ... – ... και β) το .../1994 Χ.Ε.Π. ποσού 2.500.000 δρχ., για την δαπάνη νοσηλείας, η οποία προέκυψε επιπλέον της αρχικής, με β' υπόλογο την εκκαλούσα. Ημερομηνία απόδοσης λογαριασμού και για τα δύο ανωτέρω Χ.Ε.Π. ορίστηκε η 30^η Ιουνίου 1995. Στις 8.11.1993 η εκκαλούσα υπέβαλε τα δικαιολογητικά απόδοσης λογαριασμού για το ως άνω .../1993 Χ.Ε.Π., για το οποίο είχε οριστεί β' υπόλογος, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται απόδειξη καταβολής ποσού 221.000 δρχ. για την αγορά των αεροπορικών εισιτηρίων μετάβασης στο ... και επιστροφής, ενώ με το .../4.1.1996 έγγραφο του Γενικού Προξένου της Ελλάδος στο ... υποβλήθηκαν τα λοιπά δικαιολογητικά δαπανών νοσηλείας και επεστράφη το αδιάθετο υπόλοιπο των ανωτέρω Χ.Ε.Π.. Με το .../21.11.2005 έγγραφο της Υπηρεσίας Δημοσιονομικού Ελέγχου (Υ.Δ.Ε.) στο Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης διαβιβάστηκαν στο Ελεγκτικό Συνέδριο τα δικαιολογητικά απόδοσης λογαριασμού των ως άνω Χ.Ε.Π. με πρόταση για τον καταλογισμό της εκκαλούσας με το ποσό των 1.316,68 ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί, σύμφωνα με το σχετικό εκκαθαριστικό σημείωμα, αφενός στη συμμετοχή της σε ποσοστό 10% στις δαπάνες νοσηλείας, στα έξοδα διαμονής σε ξενοδοχείο και στο εισιτήριο συνοδού (440.079 δρχ. ή 1.291,50 ευρώ) και σε 25% στα έξοδα εξωνοσοκομειακής περίθαλψης (5.381 δρχ. ή 15,79 ευρώ), και αφετέρου στο ποσό του αδιάθετου υπολοίπου του .../1993 Χ.Ε.Π. ύψους 3.200 δρχ. ή 9,39 ευρώ. Ακολούθησε η έκδοση της προσβαλλόμενης .../2.12.2015 πράξης καταλογισμού της Υπηρεσίας Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου στο Υπουργείο Υγείας, με την οποία καταλογίστηκε σε βάρος της εκκαλούσας το ως άνω συνολικό ποσό κύριας οφειλής ύψους 1.316,68 ευρώ και επιπλέον το ποσό των νόμιμων προσαυξήσεων ύψους 2.633,37 ευρώ.

Με την κρινόμενη έφεση η εκκαλούσα προβάλλει αφενός μεν ότι δεν ευθύνεται για την επιστροφή του ποσού, το οποίο καταλογίστηκε σε βάρος της καθόσον η ίδια υπέβαλε εμπροθέσμως τα δικαιολογητικά απόδοσης λογαριασμού για τα ανωτέρω Χ.Ε.Π. και αφετέρου ότι η προσβαλλόμενη πράξη μη νομίμως εκδόθηκε μετά την συμπλήρωση του χρόνου της 20ετούς παραγραφής, δεδομένου ότι παρήλθε χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των είκοσι ετών από την ημερομηνία απόδοσης λογαριασμού μέχρι την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης. Ο λόγος αυτός έφεσης είναι βάσιμος

σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στις προηγούμενες σκέψεις, δεδομένου ότι από την ορισθείσα ανωτέρω ημερομηνία απόδοσης λογαριασμού για τα δύο Χ.Ε.Π. (30.6.1995) και μέχρι την ημερομηνία έκδοσης της προσβαλλόμενης πράξης στις 20.11.2015 παρήλθε πράγματι χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 20 ετών. Επομένως πρέπει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη πράξη στο σύνολό της, ενώ παρέλκει η εξέταση των λοιπών λόγων έφεσης.

IV. Κατόπιν των ανωτέρω, πρέπει η ένδικη έφεση να γίνει δεκτή, να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη πράξη και να επιστραφεί στην εκκαλούσα το παράβολο που κατέθεσε για την άσκησή της (άρθρο 73 παρ. 4 του ν. 4129/2013).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την έφεση.

Ακυρώνει την .../2015 καταλογιστική πράξη του Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου στο Υπουργείο Υγείας.

Διατάσσει την απόδοση του κατατεθέντος παραβόλου στην εκκαλούσα.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα στις 11 Οκτωβρίου 2018.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΜΑΡΙΑ ΒΛΑΧΑΚΗ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΠΑΡΕΔΡΟΣ

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΟΥΝΑ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΙΩΑΝΝΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του Δικαστηρίου στις 25 Ιουνίου 2019.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΜΑΡΙΑ ΒΛΑΧΑΚΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΙΩΑΝΝΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ